

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 518/2022-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovéj a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, Štúrova 20, Košice, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Obdo/45/2021 z 28. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol stranou sporu vedeného na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 2Cbi/16/2015, v ktorom sa žalobca [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] správca úpadcu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „úpadca“), domáhal proti sťažovateľovi ako žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej spolu len „žalovaní“), určenia neúčinnosti právneho úkonu. Okresný súd rozsudkom č. k. 2Cbi/16/2015-125 z 12. apríla 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) rozhodol, že zmluva o zriadení záložného práva z 1. októbra 2010 medzi úpadcom ako záložcom a sťažovateľom ako záložným veriteľom je voči veriteľom v konkurze vedenom na majetok úpadcu v konaní pod sp. zn. 1K/31/2012 právne neúčinná a sťažovateľ a žalovaný v 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť v prospech všeobecnej podstaty úpadcu sumu vo výške 400 643,34 eur, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku, a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. V odôvodnení

rozsudku okresný súd v podstatnom uviedol, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že úpadca po tom, ako mu vznikol záväzok vyplatiť nerozdelený zisk za roky 1996 až 2008, tento zabezpečil zriadením záložného práva k svojim pohľadávkam, t. j. zabezpečil záväzok neskôr ako vznikol (pohľadávka mala vzniknúť na základe rozhodnutia sťažovateľa ako jediného spoločníka úpadcu 15. 12. 2009, jej splatnosť mala nastať 28. 2. 2010 a k jej zabezpečeniu došlo až 5. 10. 2010), pričom takýto úkon úpadcu je s poukazom na § 59 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 31. decembra 2011 (ďalej len „zákon o konkurze“) zvýhodňujúcim právnym úkonom, keďže týmto úkonom je aj právny úkon, ktorým dlžník úplne alebo sčasti zabezpečil svoj záväzok neskôr, ako záväzok vznikol. V danom prípade bol odporovaný úkon uskutočnený počas úpadku, o čom svedčí žalobcom predložené vyhlásenie [REDAKOVANÉ], reštrukturalizačného správcu, uvedené v reštrukturalizačnom posudku úpadcu, ktorý je súčasťou súdneho spisu v reštrukturalizačnej veci úpadcu vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 2R/11/2010 a okrem uvedeného sa úpadok v čase uskutočnenia odporovaného právneho úkonu predpokladá, keďže tento bol vykonaný v prospech osoby spriaznenej s dlžníkom vzhľadom na to, že išlo o úkon vykonaný medzi úpadcom a jeho spoločníkom a konateľom, pričom odporovaný úkon bol aj za úpadcu vykonaný sťažovateľom. Keďže bol odporovaný právny úkon vykonaný v období troch rokov predchádzajúcich začatiu konkurzného konania na majetok dlžníka, bola aj táto podmienka úspešnej odporovateľnosti splnená. Vzhľadom na to, že na základe odporovateľného právneho úkonu bolo poskytnuté plnenie žalovanému v 2. rade, bolo podľa názoru okresného súdu potrebné na plnenie v prospech podstaty zaviazat' ako sťažovateľa, tak aj žalovaného v 2. rade, a to s poukazom na § 62 ods. 1 v spojení s § 63 ods. 1 zákona o konkurze.

3. Na základe odvolania podaného všetkými stranami sporu rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 6CoKR/5/2016-177 z 12. decembra 2017 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že odmietol odvolanie žalobcu proti výroku, ktorým súd prvej inštancie vyslovil, že o trovách konania rozhodne osobitným uznesením do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovanému v 2. rade a konanie vo vzťahu k nemu zastavil a rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyšnej časti potvrdil. V relevantnej časti odôvodnenia rozsudku odvolací súd uviedol, že nemožno súhlasiť s námietskou žalovaných o tom, že došlo k zmeškaniu lehoty na podanie odporovacej žaloby, keď bolo nesporné, že uznesením okresného súdu č. k. 1K/31/2012 zo 7. apríla 2014 bol vyhlásený konkurz na majetok úpadcu, ktorý bol zverejnený v Obchodnom vestníku 14. apríla 2014, a preto podľa § 199 ods. 1 zákona o konkurze od nasledujúceho dňa po zverejnení uznesenia, ktorým bol vyhlásený konkurz na majetok úpadcu, t. j. od 15. apríla 2014, začala plynúť jednoročná lehota uvedená v § 57 ods. 2 zákona o konkurze účinného od 1. januára 2012, podľa ktorého právo odporovať právnomu úkonu zanikne, ak sa neuplatní u povinnej osoby, alebo na súde do jedného roka od vyhlásenia konkurzu. Návrh na vyslovenie neúčinnosti právnych úkonov bol podaný 13. apríla 2015, preto námietky žalovaných na prekludovanie tohto nároku žalobcu krajský súd vyhodnotil ako nedôvodné. Ako nedôvodnú vyhodnotil krajský súd aj námietku žalovaných, podľa ktorej z § 62 zákona o konkurze vyplýva, že odporovacie právo sa musí uplatniť proti všetkým právnym predchodcom až ku predchodcovi, ktorý nadobudol právo priameho dlžníka, a keďže žalobca takto nepostupoval a právo odporovať právnomu úkonu uplatnil len vo vzťahu k právnomu úkonu medzi úpadcom a sťažovateľom, a ďalšiemu právnomu úkonu neodporoval, podaná žaloba je podľa žalovaných

z toho dôvodu nedôvodná. Krajský súd skonštatoval, že neboli splnené podmienky pre aplikáciu § 62 ods. 2 a 4 zákona o konkurze, keďže nedošlo k zriadeniu ďalšieho práva na základe odporovateľného právneho úkonu a správca správne odporoval právnomu úkonu, ktorým bolo zriadenie záložného práva zmluvou o zriadení záložného práva z 1. októbra 2010 medzi úpadcom a sťažovateľom, keď zákon o konkurze uvádza, že odporovať možno len tým úkonom, ktoré boli urobené s „dlžníkom“, teda dáva možnosť odporovať len tým úkonom úpadcu, ktoré urobil v čase, keď bol v tzv. „predĺžení“, a nie úkonom tretích osôb. Krajský súd sa vysporiadal aj s obranou žalovaných spočívajúcou v tom, že úhrada sumy 400 643,34 eur úpadcom v prospech žalovaného v 2. rade bola vykonaná na základe riadne schváleného reštrukturalizačného plánu ako inej právnej skutočnosti, keď uviedol, že reštrukturalizačným plánom došlo len ku schváleniu rozsahu uspokojenia pohľadávok veriteľov. Zároveň poukázal na to, že po skončení reštrukturalizácie úpadcu bol na jeho majetok vyhlásený konkurz a uznesenie, ktorým okresný súd potvrdil reštrukturalizačný plán úpadcu a ukončil reštrukturalizáciu dlžníka, nadobudlo právoplatnosť 12. augusta 2011 a nadmerný odpočet od správcu dane vo výške 400 643,34 eur bol poukázaný na účet úpadcu 5. apríla 2012 a úpadcom poukázaný v prospech žalovaného v 2. rade 10. apríla 2012, t. j. po potvrdení reštrukturalizačného plánu (na schôdzi konanej 19. 7. 2011), a po ukončení reštrukturalizácie dlžníka, preto ani úhrada vo výške 400 643,34 eur nemohla byť vykonaná v súlade s plnením reštrukturalizačného plánu, lebo úpadca nemohol vedieť v čase predkladania reštrukturalizačného plánu na schválenie, v akej výške mu bude poukázaný nadmerný odpočet od správcu dane, a či vôbec má na tento nadmerný odpočet nárok, a preto ani nemohol byť predmetom uspokojenia postúpenej pohľadávky žalovaného v 2. rade. Krajský súd rovnako ako okresný súd vyhodnotil, že žalobcom odporované zabezpečenie je zvýhodňujúcim právnym úkonom, ktorý bol uskutočnený počas úpadku, a to práve v období 3 rokoch predchádzajúcich začatiu konkurzného konania na majetok dlžníka a boli naplnené zákonné podmienky pre uplatnenie § 59 zákona o konkurze spočívajúce v tom, že dlžník zabezpečil svoj záväzok neskôr, ako záväzok vznikol. Na základe uvedeného prijal záver, že sťažovateľ získal prospech v podobe prednostného získaného majetku úpadcu na úkor ostatných veriteľov, neodôvodnene zvýhodnil seba na úkor ostatných veriteľov úpadcu a spôsobil svojej spoločnosti úpadok, keď uvedený postup je síce zákonný, avšak aj podľa odvolacieho súdu mal sťažovateľ z odporovaného právneho úkonu prospech, spočívajúci v odplate, ktorú utrížil za postúpenú pohľadávku, ktorej hodnota sa bezo sporu navýšila potom, ako táto bola zabezpečená záložným právom na pohľadávky úpadcu v prospech žalovaného v 2. rade. Krajský súd uzavrel, že z neúčinného právneho úkonu – zmluvy o zriadení záložného práva a z toho vyplývajúceho následného poukázania nadmerného odpočtu, ktorý dostal úpadca od správcu dane a bol poukázaný priamo žalovanému v 2. rade, na ktorého bola táto pohľadávka na základe zmluvy o postúpení pohľadávky 10. októbra 2011 uzatvorenej medzi oboma žalovanými postúpená, boli žalovaní povinní solidárne uhradiť v prospech všeobecnej podstaty úpadcu poskytnutý nadmerný odpočet vo výške 400 643,34 eur. Vzhľadom na to, že došlo k zastaveniu konania vo vzťahu k žalovanému v 2. rade pre jeho zánik bez právneho nástupcu, je povinnou osobou na úhradu v prospech všeobecnej podstaty úpadcu len sťažovateľ.

4. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, v ktorom uplatnil prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ktorý videl v tom, že sudy oboch inštancií konali v rozpore s § 374 ods. 1 CSP, keď mu neumožnili vyjadriť sa

k vyjadreniu žalobcu z 2. júna 2016 k odvolaniu proti rozsudku okresného súdu, a tiež vo vnútornej rozpornosti rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu, ktorá mala spočívať v tom, že oba súdy posudzovali ako odporovací úkon zmluvu o zriadení záložného práva a zaviazali sťažovateľa uhradiť sumu vo výške 400 643,34 eur, a to napriek skutočnosti, že táto suma bola poukázaná úpadcom v prospech žalovaného v 2. rade až po tom, keď zaniklo záložné právo, a to z úplne iného právneho dôvodu, ktorým bol nárok na výplatu zisku za roky 1996 – 2008, teda uvedená suma nebola plnená na základe odporovaného právneho úkonu. Sťažovateľ taktiež vytýkal súdu prvej inštancie, že tento nezohľadnil a neaplikoval relevantnú právnu normu na konkrétny prípad. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 2Obdo/45/2021 z 28. apríla 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) dovolanie sťažovateľa podľa § 447 písm. c) CSP odmietol ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému uzneseniu o odmietnutí dovolania podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Napadnuté uznesenie je založené na takom výklade noriem procesného práva, ktoré je nezlučiteľné s právom sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie a s jeho právom domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva v konaní pred súdom z dôvodu, že dovolací súd nijakým spôsobom nereagoval na zmenu právnej úpravy, ku ktorej došlo v priebehu konania pred súdmi nižších stupňov, a neposúdil prípustnosť a opodstatnenosť dovolania z hľadiska tejto zmenenej právnej úpravy, keď v čase rozhodovania odvolacieho súdu procesný predpis (§ 374 ods. 1 CSP) už explicitne zakotvoval povinnosť doručenia vyjadrenia k odvolaniu odvolateľovi a poskytnutie mu možnosti vyjadriť sa k takémuto vyjadreniu. Sťažovateľ zastáva názor, že pokiaľ zákonodarca vyjadril princíp spravodlivosti súdneho konania v zákone tak, že stanovil presné pravidlá vzťahujúce sa na doručovanie odvolania a vyjadrenia k odvolaniu stranám sporu, nemôže byť otázkou výkladu, či porušením tohto zákonom ustanoveného postupu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Opačný výklad by viedol k právnej neistote nezlučiteľnej s princípmi spravodlivého súdneho konania a právneho štátu vo všeobecnosti, keď zákonom ustanovený postup by nebol pre všeobecné súdy záväzný a otázka toho, či doručovať podania protistrán, tak ako im zákon ukladá, alebo ich nedoručovať napriek tomu, že to zákon ukladá, by bola otázkou ľubovôle všeobecných súdov. Podľa mienky sťažovateľa nie je významné, či vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľa proti rozhodnutiu okresného súdu, mohlo mať vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, keďže túto otázku vyriešil zákonodarca zakotvením povinnosti súdu doručiť takéto vyjadrenie odvolateľovi a zakotvením možnosti vyjadriť sa k tomuto podaniu.

b) Skutočnosť, že vyjadrenie žalobcu k odvolaniu sťažovateľa nebolo ani „bezobsažné“, ani nebolo len opakovaním skutočností už tvrdených a v rozhodnutí okresného súdu akceptovaných, vyplýva predovšetkým z toho, že samotný dovolací súd považoval za potrebné v odôvodnení svojho rozsudku uviesť prakticky celý obsah vyjadrenia žalobcu, z čoho možno vyvodiť, že samotný dovolací súd toto vyjadrenie za „bezobsažné“ nepovažoval. Za situácie, ak sa dovolací súd neobmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia okresného súdu, ale postupoval podľa § 387 ods. 3 CSP, podľa sťažovateľa nebolo možné ani len predvídať, ktoré zo skutočností, ktoré strany konania predniesli, budú mať význam pre rozhodnutie odvolacieho

súdu. Konštatovanie dovolacieho súdu, že „*obsah vyjadrenia žalobcu bol žalovanému v 1. rade známy*“, nezodpovedá skutkovým okolnostiam veci. Sťažovateľ je presvedčený o tom, že úlohou dovolania nie je rozvíjať v ňom hypotetické úvahy, čo by sťažovateľ vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalobcu uviedol, a až keď presvedčí dovolací súd, že takéto vyjadrenie by mohlo mať vplyv na rozhodnutie súdu, potom môže byť úspešný v konaní pred dovolacím súdom o jeho dovolaní prípustnom podľa § 420 písm. f) CSP.

c) Odvolací súd prevzal do odôvodnenia svojho rozsudku argumentáciu uvedenú vo vyjadrení žalobcu k odvolaniu sťažovateľa (reagujúc na námietku sťažovateľa, že správne mal žalobca odporovať aj právnomu úkonu postúpenia z dôvodu zachovania úplnosti radu úkonov), že z ustanovení zákona o konkurze vyplýva len možnosť odporovania právnym úkonom úpadcu, a teda akékoľvek ďalšie odporovanie právnym úkonom tretích osôb je zákonom vylúčené, pričom tento záver sa neobjavil v odôvodnení rozhodnutia okresného súdu, ale vo vyjadrení žalobcu a následne v odôvodnení rozsudku dovolacieho súdu. V tejto súvislosti sťažovateľ zdôrazňuje, že nie je jeho povinnosťou vyhľadávať „novoty“ vo vyjadrení, ktoré mu podľa zákona doručené byť malo a nebolo mu doručené a ku ktorému mu mala byť daná možnosť vyjadriť sa, a rovnako nie je úlohou sťažovateľa ako dovolateľa preukázať v dovolacom konaní vplyv (jeho intenzitu), vyjadrenia nedoručeného mu v rozpore so zákonom na rozhodnutie dovolacieho súdu. Splnenie takejto úlohy by bolo nielenže nemožné, ale robilo by § 374 ods. 1 CSP obsolétym. Z kontradiktórnosti konania a princípu rovnosti zbraní ako základných princípov spravodlivého procesu by robilo kategóriu s neurčitým obsahom, ktorý môže byť doplnený ad hoc podľa ľubovôle súdu. Za týchto okolností by však právo zakotvené v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo abstraktné a iluzórne.

d) Dovolací súd sa odmietol zaoberať ďalšími námietkami sťažovateľa uvedenými v dovolaní s odôvodnením, že ide o „novoty“ uplatnené prvýkrát v konaní, čo však nezodpovedá obsahu spisu, osobitne obsahu podaní sťažovateľa. Sťažovateľ vyjadruje presvedčenie, že pokiaľ najvyšší súd odmietnutím preskúmania rozhodnutia krajského súdu z hľadiska dostatočnosti, presvedčivosti a vnútornej nerozporuplnosti vo vzťahu k dovolacej námietke spočívajúcej v tom, že plnenie poskytnuté žalovanému v 2. rade nebolo plnením na základe zmluvy o zriadení záložného práva z 1. októbra 2010, odmietol sťažovateľovi súdnu ochranu, ktorú bol povinný poskytnúť.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva sťažovateľa na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením najvyššieho súdu, v ktorom sa najvyšší súd odmietol zaoberať sa jeho dovolacou argumentáciou z dôvodu, ktorý nekorešponduje s obsahom spisu.

7. Ústavný súd uvádza, že v rámci svojej rozhodovacej činnosti musí mať na zreteli, že podstatou rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je posúdenie ústavnej akceptovateľnosti napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu, prípadne iného orgánu verejnej moci, a nie posudzovanie jeho právnej perfektnosti ani jeho prípadné „vylepšovanie“ (m. m. IV. ÚS 325/08, IV. ÚS 218/2010). Poslaním ústavného súdu nie je kontrola súdnej činnosti vo všetkých smeroch a aspektoch a skúmanie akejkoľvek možnej nezákonnosti alebo procesného pochybenia, či dokonca zrejmej nesprávnosti, ktoré sa v individuálnom konaní pred všeobecnými súdmi prípadne vyskytnú,

ale výlučne posudzovanie konformity aktu aplikácie práva (v posudzovanej veci súdneho rozhodnutia) s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou. Ústavný súd teda nepredstavuje opravnú inštanciu všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto zásadne nemôže meritórne preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, pri vydaní ktorých súdy rešpektovali požiadavky vyplývajúce z obsahu základných práv ustanovených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, v zmysle už citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu svojím vlastným názorom iba v prípade, ak by tento bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný.

8. V súlade s uvedenými východiskami a z hľadiska sťažovateľom uplatnenej argumentácie ústavný súd pristúpil k preskúmaniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a dospel k záveru, že ústavná sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená.

9. Prvá z dvoch ťažiskových námietok, na ktorých je ústavná sťažnosť založená, spočíva v tom, že krajský súd sťažovateľovi neumožnil podať tzv. odvolaciu repliku, teda vyjadriť sa k vyjadreniu žalobcu k sťažovateľom podanému odvolaniu proti rozsudku okresného súdu, keďže mu vyjadrenie žalobcu bolo doručené odvolacím súdom až 15. decembra 2017, teda po tom, keď odvolací súd o podanom odvolaní sťažovateľa 12. decembra 2017 rozhodol, čím krajský súd porušil zákonom stanovený postup upravený v § 374 ods. 1 CSP, teda neposkytol sťažovateľovi lehotu 10 dní na vyjadrenie, v dôsledku čoho malo dôjsť k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces.

10. Najvyšší súd k tejto sťažovateľom uplatnenej námietke, v ktorej sťažovateľ videl naplnenie dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, uviedol, že judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) sa v súvislosti s posudzovaním povinnosti doručiť vyjadrenie protistrany z pohľadu porušenia práva na spravodlivý proces posunula od formalistického prístupu k materiálnemu poňatiu, v zmysle ktorého zásada kontradiktórnosti nemá absolútny charakter a nejde o porušenie práva na spravodlivý proces, ak by vyjadrenie nemalo vplyv na výsledok konania, pretože neobsahovalo žiadne nové skutkové a právne argumenty. Zároveň najvyšší súd poukázal aj na judikatúru ústavného súdu (I. ÚS 155/2020 a IV. ÚS 660/2020), v ktorej ústavný súd, opierajúc sa o materiálny výklad zásady kontradiktórnosti konania, taktiež považuje za podstatné zaoberať sa obsahom vyjadrenia a tým, či malo vplyv na rozhodnutie vo veci, pričom medzi uvedené nepochybne patrí situácia, ak je vyjadrenie bezobsažné, prípadne ak sa v ňom len opakujú už uvedené argumenty. Vychádzajúc zo záverov judikatúry ESLP a ústavného súdu tak najvyšší súd vyhodnotil, že tieto sú aplikovateľné aj v prerokovávanej veci, keď, poukazujúc na konkrétne zápisnice z pojednávania a podania urobené vo veci, uviedol, že vyjadrenie žalobcu z 2. júna 2016 neobsahuje žiadne nové argumenty, ktoré by sťažovateľovi neboli známe, resp. uvedené argumenty uvádzal žalobca počas celého konania opakovane, tak na pojednávaniach pred súdom prvej inštancie, ako aj vo svojich podaniach a záverečnej reči a na ktoré v predmetnom vyjadrení 2. júna 2016 odkázal, a teda obsah dotknutého vyjadrenia žalobcu bol sťažovateľovi známy už z predchádzajúcich úkonov žalobcu. Z tohto dôvodu vyhodnotil najvyšší súd obranu sťažovateľa v podobe tvrdenej nemožnosti oboznámiť sa s predmetným vyjadrením žalobcu z 2. júna 2016 ako účelovú a namietaný postup zo strany súdov oboch inšancií za taký, ktorým nedošlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces.

11. V nadväznosti na sťažovateľom uplatnenú argumentáciu ústavný súd uvádza, že v zmysle § 374 ods. 1 CSP súd prvej inštancie doručí odvolateľovi vyjadrenie k odvolaniu a umožní mu vyjadriť sa k nemu najneskôr v lehote desať dní od doručenia. Ak si teda okresný súd, resp. krajský súd túto povinnosť nesplnili, ide jednoznačne o procesné pochybenie. Nie každé procesné pochybenie však má ústavnoprávnu relevanciu, čiže potenciál zasiahnuť samotnú podstatu a účel základného práva na súdnu ochranu či rovnosť v konaní. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu ústavnej sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhovaniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v danom prípade predovšetkým základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. IV. ÚS 104/2012, I. ÚS 9/2013, IV. ÚS 629/2012, II. ÚS 372/2012, II. ÚS 373/2012).

12. Podľa recentnej rozhodovacej praxe ústavného súdu materiálne poňatie princípu kontradiktórnosti konania ako obsahu práva na spravodlivý proces vyžaduje dôsledne vyhodnotiť individuálne okolnosti situácie, na základe ktorých možno dospieť k záveru, či v konkrétnom prípade bola možnosť strany sporu zaujať stanovisko k vyjadreniu protistrany naozaj reálne zmarená, a tým jej pozícia objektívne oslabená (II. ÚS 267/2019, I. ÚS 145/2021, I. ÚS 50/2022, I. ÚS 163/2022). K tomuto materiálnemu výkladu zásady kontradiktórnosti konania sa v poslednom období priklonil i EŠLP (Puškárová proti Slovensku zo 7. 5. 2019, sťažnosť č. 19356/14, Nerušil proti Slovensku zo 7. 5. 2019, sťažnosť č. 37016/15 a naposledy vo veci Sarkocy proti Slovensku z 22. 9. 2020, sťažnosť č. 36446/17).

13. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal vplyvom nedoručenia vyjadrenia žalobcu k sťažovateľom podanému odvolaniu na sťažovateľom tvrdené porušenie jeho ústavnoprocených práv, pričom osobitne skúmal, či obsahom vyjadrenia žalobcu k odvolaniu sťažovateľa boli také argumenty, ktoré žalobca neuplatnil skôr v priebehu konania. Zo zistení najvyššieho súdu vyplynul čiastkový záver, že vyjadrenie žalobcu obsahovalo totožné argumenty, ktoré boli prednesené na pojednávaniach pred súdom prvej inštancie, ako aj v ďalších podaniach žalobcu, na ktoré samotný žalobca v predmetnom vyjadrení aj odkázal.

14. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd skúmal, či sťažovateľ mal reálnu možnosť využiť svoje procesné právo predložiť argumenty a reagovať na argumenty protistrany a či mu bola daná primeraná možnosť predniesť svoju príslušnú argumentáciu za podmienok, ktoré ho nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je protistrana, pričom, posudzujúc obsah a význam dotknutého vyjadrenia pre konanie, dospel k záveru, že neumožnenie sťažovateľovi podať tzv. odvolaciu repliku nemohlo mať žiaden vplyv na výsledok konania, keďže vyjadrenie žalobcu k odvolaniu sťažovateľa nepredostieralo žiadne nové skutkové alebo právne argumenty, ku ktorým by sa sťažovateľ už nemal možnosť vyjadriť

v doterajšom priebehu konania, a tým neotváralo priestor pre ďalšiu diskusiu, a preto nemôže predstavovať ani porušenie práva na spravodlivé súdne konanie.

15. Za podstatné považuje ústavný súd v kontexte veci sťažovateľa i to, že sťažovateľ ani vo svojej ústavnej sťažnosti nepredkladá ústavnému súdu presvedčivé argumenty, na základe ktorých by bolo možné dospieť k záveru, že v prípade využitia možnosti podať tzv. odvolaciu repliku by došlo v konečnom dôsledku k odlišnému skutkovému alebo právnomu posúdeniu veci v jej merite. Sťažovateľ ústavnú sťažnosť založil výlučne na zdôraznení tohto formálneho pochybenia všeobecných súdov a v ústavnej sťažnosti iba v abstraktnej rovine napáda fakt, že nemal možnosť zaujať vyjadrenie k vyjadreniu žalobcu k odvolaniu, a to bez toho, aby bližšie špecifikoval, aké ďalšie relevantné argumenty (okrem tých, ktoré už na vymedzenú tému uviedol) potenciálne mohol a chcel uviesť na podporu svojho názoru.

16. Vychádzajúc z uvedených úvah, ústavný súd uzatvára, že v posudzovanom prípade špecifické skutkové okolnosti prípadu nesvedčia v prospech vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa, keď najvyšším súdom vykonané posúdenie námietky sťažovateľa o porušení jeho práva na spravodlivý súdny proces nemožno vyhodnotiť ako účelové, nenesie znaky arbitrárnosti, svojvoľnosti či zjavnej neodôvodnenosti.

17. V ďalšom sťažovateľ namieta, že sa najvyšší súd odmietol zaoberať námietkami sťažovateľa uvedenými v dovolaní s odôvodnením, že ide o tzv. novoty, uplatnené prvýkrát v konaní, čo však nezodpovedá obsahu podaní sťažovateľa.

18. V relevantnej časti odôvodnenia najvyšší súd uviedol, že tvrdenie, že odporovanie zmluve nemôže bez ďalšieho likvidovať vecno-právne následky pôsobiace *erga omnes*, existujúce už nezávisle a samostatne od obligračných účinkov pôvodného právneho titulu, ktorému sa odporuje; tvrdenie, že tým, že zanikol predmet záložného práva, zaniklo v súlade s § 151md ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka aj záložné právo zriadené na základe záložnej zmluvy z 1. októbra 2010; tvrdenie, že v predmetnej veci nikdy nedošlo k výkonu záložného práva, resp. suma vyplatená úpadcom žalovanému v druhom rade nebola uhradená na základe odporovateľného právneho úkonu, pretože záložné právo zaniklo 5. apríla 2012, keď nadmerný odpočet od správcu dane bol prikázaný na účet úpadcu, a to na základe iného právneho dôvodu, ktorým bol nárok na výplatu zisku za roky 1996 – 2008, a teda zánik záložného práva predchádzal úhrade žalovanej sumy a nemohlo dôjsť k ukráteniu veriteľov; tvrdenie, že zmluva o zriadení záložného práva nebola voči daňovému úradu účinná, pretože vznik záložného práva nebol oznámený úpadcom ani preukázaný záložným veriteľom; tvrdenie, že v predmetnej veci sa malo postupovať podľa § 63 ods. 3 zákona o konkurze, keďže namietaným odporovateľným právnym úkonom nedošlo k prevodu majetku dlžníka, ani nedošlo k splneniu peňažného záväzku dlžníka, uviedol, že ide o prvýkrát v spore použitú argumentáciu sťažovateľa, ktorej uplatnenie je v dovolacom konaní v zásade neprípustné a dovolací súd nebol povinný sa ňou zaoberať.

19. Čo sa týka v dovolaní uplatnenej argumentácie sťažovateľa, je potrebné uviesť, že napriek tomu, že sťažovateľ tvrdí, že konštatovanie najvyššieho súdu o existencii tzv. novôt prednesených prvýkrát v dovolacom konaní nekorešponduje s obsahom spisu, toto svoje tvrdenie bližším spôsobom nekonkretizoval a nepreukázal, v akých konkrétnych svojich prednesoch či podaniach už uvedenú totožnú argumentáciu v priebehu konania pred súdom prvej inštancie, resp. odvolacím súdom uplatnil. Uvedená námietka sťažovateľa tak zostáva v rovine všeobecného tvrdenia bez

relevantnej argumentácie. Pokiaľ sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukazuje na svoju argumentáciu uplatnenú v odvolaní proti rozsudku okresného súdu, je nutné konštatovať, že táto sa nezhoduje s argumentmi, ktoré sťažovateľ uplatnil v dovolaní a ktoré boli najvyšším súdom vyhodnotené ako tzv. novoty prvýkrát uplatnené v dovolacom konaní. Z tohto dôvodu ústavný súd vznesenú námietku sťažovateľa posúdil ako takú, ktorá je nespôsobilá spochybniť ústavnú konformnosť prijatých právnych záverov.

20. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia možno vyvodiť, že najvyšší súd odmietnutie dovolania sťažovateľa primeraným spôsobom odôvodnil, pričom právne závery najvyššieho súdu považuje ústavný súd za zodpovedajúce ústavne súladnej interpretácii a aplikácii relevantnej právnej úpravy, t. j. § 420 písm. f) CSP, a tieto závery potom považuje aj za ústavne plne udržateľné. Ústavný súd pri preskúvaní napadnutého uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu, t. j. postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd sa dostatočným spôsobom vysporiadal s námietkami sťažovateľa, ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil, ako dospel k záverom, ktoré viedli v konečnom dôsledku k odmietnutiu dovolania podľa § 447 písm. c) CSP, pričom tieto závery majú oporu nielen v aplikovaných ustanoveniach Civilného sporového poriadku, ale i v judikatúre najvyššieho súdu, ústavného súdu a ESLP, na ktorú v odôvodnení napadnutého uznesenia poukazuje.

21. V závere ústavný súd opätovne pripomína, že právo na spravodlivé súdne konanie nie je možné vykladať tak, že by garantovalo právo na úspech v konaní či právo na rozhodnutie zodpovedajúce predstavám sťažovateľa.

22. Nezistiac medzi namietaným porušením práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a účinkami výkonu dovolacích právomocí prejavovaných v napadnutom uznesení žiadnu príčinnú súvislosť, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

23. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu